

## О НАШИМ ВОЈНИМ ЧАСОПИСИМА

(Поводом конференције одговорних уредника војних часописа)

Појава првих бројева наших стручних војних часописа, почетком друге половине 1947 године, несумњиво претставља значајан догађај у развоју и изградњи наше Армије, на путу свестранијег војно-научног рада и даљег развоја наше војне теорије и праксе.

Пре њихове појаве био је потребан прилично дуг период — од око 2 године — за организационо учвршћење наше Армије и за решавање великог броја крупних проблема и тешкоћа које је претходно требало савладати.

Издавање првих бројева наших стручних војних часописа, под тадашњим приликама и околностима, био је доста тежак задатак, нарочито због тога што је тада требало отпочети са свестранијим војно-научним радом, што у том погледу још нисмо имали већег сопственог искуства и што је, у то време, велики број наших старешина био заузет другим пословима који се нису могли одлагати.

\*

На конференцији одговорних уредника стручних војних часописа родова војске, општевојних часописа и претставника Генералштаба Југословенске армије, која је одржана крајем марта ове године, констатовано је да су се наши стручни часописи постепено развијали, и поред тешкоћа које су постојале, да се, упоредо са развојем наше Армије, код неких са више, а код других са нешто мање успеха, подизао њихов садржајни и квалитативни ниво и да несумњиво постоје сви услови за њихов још бржи развој и уздизање убудуће.

Пошто је детаљно размотрила ситуацију у којој се налази посебно сваки стручни часопис, као и проблеме који су од општег интереса за све часописе, конфе-

ренција је утврдила да, и поред постигнутих успеха у досадашњем раду, постоји још низ озбиљних недостатака који су се појавили као природна последица већег броја објективних тешкоћа и субјективних слабости, које су омеле њихов још плоднији и конструктивнији рад.

Упоређењем постојећих потреба наше Армије, старешина и трупе и њихових могућности с једне стране, са улогом, циљем и наменом часописа и досадашњим резултатима у задовољавању тих потреба с друге стране, утврђено је да досадашњи успеси још не одговарају ни потребама, ни могућностима наших старешина. Другим речима, наши часописи још нису успели да пруже нашим старешинама довољно конкретних упутстава за решавање многобројних проблема са којима се сусрећу у свакодневном раду, а наше старешине нису дале, па чак нису ни покушале да дају оно што треба и што могу дати на војно-научном пољу. Према томе, наше старешине могу и морају да дају, на пољу војне науке и њене примене у пракси, много већи допринос, него до сада, поглавито из следећих разлога:

Прво, због тога што је наша Армија израсла у моћну и савремену армију, која је у стању да решава најтеже и најсложеније задатке, и што су, у вези са тим, и њене потребе знатно нарасле;

друго, због тога што су и наше старешине, углавном, овладале основним војно-стручним и политичким знањима и неопходном праксом у примени тога знања, а у вези са тим и способношћу да успешно учествују у војно-научном раду;

треће, због тога што ће се наша Армија и наше старешине и даље све прогрес-

сивније развијати и што ће потреба за војно-научним радом постојати све већа;

четврто, због тога што је неопходно да се, и путем наших часописа, олакшава, помаже и убрзава даљи развој наше Армије и наше војно-научне мисли, у складу са тековинама савремене науке;

пето, због тога што данас већ постоје сви објективни услови да са правом можемо захтевати и очекивати не само бољи квалитет појединих чланака, већ и сваког часописа као целине.

Поред низа разних недостатака, који су карактеристични за сваки поједини часопис, на конференцији су констатовани следећи општи недостаци, који се углавном односе на све војно-стручне часописе:

1 — Основни и најбитнији недостатак, из кога углавном потичу и остали недостаци, састоји се у томе што наши војно-стручни часописи још нису постали неопходна и омиљена књига наших нижих старешина која би им помагала у њиховом свакодневном практичном раду и даљем војно-стручном уздицању — и поред тога што је то била њихова првенствена и најважнија намена, јер наше старешине у трупи, које се свакодневно сусрећу са масом проблема у своме раду, са правом очекују конкретну помоћ у њиховом решавању.

2 — Часописи веома мало користе и уопштавају богато искуство из нашег Народноослободилачког рата.

3 — Поједини чланци не одговарају својој намени по циљу, садржају, обиму и квалитету.

4 — Садржај часописа као целине не одговара увек плану борбене обуке јединица и старешина.

5 — Часописи доносе и оне чланке који су привремено неактуелни, а врло се често дешава да многи веома корисни и актуелни чланци изгубе актуелност само због тога што часописи касно стигну у трупу.

6 — Нека уредништва не састављају годишње, двомесечне или месечне планове, тако да њихови часописи немају планску, већ случајну тематику.

7 — Уредништва нису још успела да прошире мрежу својих сарадника, нити да се међусобно довољно повежу.

Пошто највећи број наших нижих официра има главни задатак да обучава и припрема себе и своје јединице за успешно извршавање разних задатака у миру и рату, јасно је да и наши стручни часописи треба да буду усмерени у томе прав-

цу. Јасно је да наставу и припрему јединица за извршење разних борбених задатака могу успешно да спроводе само они официри који, поред високе идеолошко-политичке свести, располажу солидним стручним војно-теоретским знањем и способношћу за примену тога знања на пракси. Неоспорно је да наше старешине најслабије стоје са практичном применом свога знања и ратног искуства (методиком) у обуци својих јединица и да у том погледу осећају највеће тешкоће и потребе за пружање конкретне помоћи.

Иако су наше старешине углавном савладале неопходне одредбе постојећих правила, ипак се не може рећи да је то довољно за њихову непосредну примену у обуци јединица. Одредбе сваког, чак и најсавршенијег, правила сажете су и сувопарне, тако да захтевају велику умешност и праксу старешина у њиховом правилном тумачењу и разумевању, а нарочито у њиховој практичној примени.

\*

Који су главни разлози што се у нашим часописима појавио толики број недостатака?

Свакако постоји неколико објективних разлога, али је без сумње основни и најважнији разлог у томе, што наши официри још нису довољно схватили значај и улогу часописа. Они већином сматрају да часописи треба да излазе независно од њих, да сва одговорност, брига око њих, као и писање чланака припада редакцијама или претпостављеним старешинама, да часописи треба да потичу и долазе одозго, као и сва остала правила, а не одоздо — из трупе, то јест са врела живота и праксе. Они не схватају да су редакције часописа само технички органи, управо спона, која треба да их везује са часописима и која има задатак да одабере и среди углавном оно што су они створили и припремили за штампање.

Уместо да официри из трупе дају тон часописима, да часописи уствари претстављају плод њиховог рада и да првенствено њима припадају, они препуштају сарадњу оним официрима који су стицајем прилика одвојени од практичног рада. Међутим, то не значи да и такви официри не могу да сарађују у часописима. Напротив, њихова је сарадња пожељна и потребна, али у знатно мањој мери него до сада, јер су они далеко од практичног рада трупе, те не могу да виде и осете оне проблеме који су најактуелнији и најважнији, и због тога што претстављају незнатну мањину

у односу на масу официра у трупи којима су часописи првенствено намењени. Другим речима, то значи да претежач број сарадника у часописима убудуће треба да буде из трупе, како би часописи заиста постали одраз живота и рада трупе и старешина и како би претстављали дело оних старешина који се непосредно боре са тешкоћама, који те тешкоће савлађују и који виде резултат свога рада.

Па ипак, многи официри из трупе устручавају се да пишу и да шаљу своје радове редакцијама часописа, због тога што сматрају да им чланци нису добри или довољно научни, иако би многи од тих радова били далеко бољи и кориснији од оних који су већ штампани.

Истина је да претежан део наших официра из трупе још нема довољно искуства у писању чланака. Али ако се има у виду да су они били у стању да успешно савлађују много теже задатке у рату, несумњиво је да ће и овај задатак успешно извршити. Наши официри у трупи успешно решавају многобројне проблеме и стичу из дана у дан све веће искуство. Разумљиво је да се исти проблеми могу решавати на разне начине — са више или мање успеха. Али треба имати у виду да није довољно да се неки проблем најуспешније реши само у једној јединици, већ је још неопходније да се стечено искуство брзо и ефикасно пренесе и на остале јединице и старешине наше Армије.

Да ли је тешко пренети такво искуство и на који се начин оно може најлакше пренети?

Ако се, у најкраћим потезима, у виду чланака изнесе суштина проблема који се појавио, задатак који је постављен за његово решење, околности под којима је проблем требало решавати, то јест каква је била ситуација у то време, начин на који је проблем решен, резултати који су постигнути, недостаци који су се појавили и поуке које су се могле извући, онда ће то несумњиво бити најбољи начин да се стечено искуство најлакше и најуспешније пренесе на остале јединице и старешине. То ће бити, с друге стране, најбољи потстрек да и остале старешине, на такав начин, износе у виду кратких чланака своја искуства у успешном решавању других или сличних проблема. Такав рад треба да доведе до праве утакмице старешина — ко ће боље да пренесе своје искуство и ко ће више горућих проблема успешније да реши. То је несумњиво пут којим наше старешине треба да отпочну свој војно-на-

учни рад, то је најсигурнији пут стварања подмлатка наших војних писаца.

Према томе, наше старешине не треба да сматрају и да се плаше да ће њихови чланци бити слаби и без неке научне вредности, ако нису успели да их стилски дотерају. Свакако да је и стил веома важна ствар, он се временом изграђује, али научну и практичну вредност чланка, у суштини, претставља њихова садржина, јасно постављени циљ и конкретност решење постављеног задатка. Ако наше старешине успешно реше ова питања, а оне то свакако могу, онда ће редакције бити у стању да одабирају оно што је најбоље, да дотерају стил и композицију самих чланака и да на тај начин добију не само квалитативне, корисне и поучне чланке, већ и чланке довољне научне вредности. Поред тога сарадници ће, упоређењем свога рада и онога што је штампано, најлакше уочити недостатке које су докле чинили и стицати све веће искуство за будући рад.

Колективни радови наших старешина у овом, као и у сваком другом погледу, могу да буду од неочењиве користи. Колективним радом старешине су у стању да се успешно допуњују и да пишу квалитативно добре, успеле и корисне чланке. При томе не треба заборавити да све старешине, које су учествовале у рату, користе своје ратно искуство свуда где је то могуће, како би дали што јаснију слику о решавању појединих важних питања и што боље документовали своја излагања.

Карактеристично је да су скоро сви садашњи недостаци, који се односе на садржину и квалитет чланака, настали највише због тога што су чланке писали већином они официри који су далеко од трупе и стварности и који, услед тога, нису били у стању да правилно уочавају проблеме и начин њиховог решавања. Због тога у нашим часописима има чланака који се претежно састоје из фразирања и сувопарних констатација, тако да ни сами писци нису начисто са правим циљем и наменом свога сопственог чланка. Неки чланци су толико опширни да читаоци нису у стању да из обиља разних мисли, потребних и непотребних чињеница, одаберу оно што је најбитније и да схвате праву суштину, намену и циљ чланка. Чланци су опширни највише због тога што наши писци још немају довољно праксе у сажетом и јасном излагању мисли, што већина тежи да једним јединим чланком детаљно расмотри више различитих проблема и што редакције не успевају увек да их скрате у довољној ме-

ри. Неки аутори врло опширно објашњавају поједине правилске одредбе, које су довољно јасне, а други, при разматрању правилских одредаба, не дају ништа ново и круто их заступају чак и онда када би се могла повести објективна и конструктивна критика. Неки се чланци у суштини састоје из обичног набрајања правилских одредаба са измењеним редом речи или из дословног преписивања разних текстова из појединих књига. У часописима има велики број чланака који су само невешта компилација одговарајућих чланака из совјетских војних часописа. Неоспорно је да се морамо угледати на Совјетску армију и совјетску литературу, као најизразитије претставнике најнапредније војне науке, али при томе морамо имати у виду да такво искључиво копирање, које се врши без обзира на наше прилике и околности, несумњиво води шаблонизму и не даје никакве перспективе за даљи развој сопствене војно-научне мисли. Међутим, то никако не значи да се наши аутори ограничавају у коришћењу војне литературе у тежњи да њихови чланци буду потпуно „оригинални“. Напротив, свестрано коришћење литературе за поједине научне радове неопходно је и пожељно, јер се коришћењем онога што је већ дала војна наука може створити нешто ново и још боље, оно што ће у потпуности одговарати савременим условима, стварним околностима и потребама.

Многи сарадници пишу поједине чланке без унапред припремљеног плана у коме би јасно поставили циљ који треба постићи и логичним редом изнели одређени низ питања у виду теза, које у чланку треба обрадити и повезати у једну природну целину. Због тога се често дешава да многи аутори, без реда и разлога, пролазе са једног на друго питање, понекад изостављају оно што је најважније и поново разматрају оно што су већ раније у том истом чланку излагали. Разуме се да такав рад иде на штету концизности, прегледности, разумљивости и квалитета њихових чланака.

Неки писци, из оправдане тежње да напишу чланке што веће научне вредности и бољег квалитета, заборављају основну намену часописа и степен развоја наших старешина, тако да њихове чланке може да користи само ужи круг читалаца. Нема сумње да тежимо, и да ћемо и убудуће још више тежити, да све више подижемо научни ниво и квалитет часописа, али то ниуколико не искључује неопходну потребу

да се нашим старешинама пружају кратки, корисни и разумљиви чланци.

Несумњиво је да ће кратки и јасни чланци, који на прост и убедљив начин разјашњавају поједине проблеме и који по својој обради одговарају већини наших старешина, бити не само доброг квалитета, већ ће и најбоље одговарати постављеном циљу.

Због тога сарадници наших часописа треба да настоје да пишу просто и јасно како би у што краћем року овладали том вештином, а редакције треба да их непрекидно помажу саветима и упутствима.

Као што је напоменуто, официри се у свакодневном раду сукобљавају са великим бројем проблема. Различите прилике и околности, у којима живе и раде наше јединице и старешине у разним годишњим добима и у разним периодима и разделима обуке, условљавају многобројне и различите проблеме. Истина, у свако доба године постоји ограничен број проблема, који се, у мање или више оштријој форми, појављује код свих или код највећег броја јединица.

Због тога је неопходно потребно да свака редакција до танчина познаје план и програм борбене обуке јединица и старешина свога рода војске, као и онај део који се односи на међусобну сарадњу родова војске (план ојачавања јединица и план садејства). Међутим, ни то није довољно. Редакције треба да буду тесно повезане са животом и радом трупе, да познају и прате оне актуелне проблеме које трупу и старешине из месеца у месец највише интересују. Редакције треба да буду и међусобно повезане како би могле правилно решавати и оне проблеме који су од општег — заједничког интереса за све часописе.

Другим речима, часописи треба да доносе актуелне чланке који обрађују оне проблеме чије решење не трпи одлагање.

Актуелност или неактуелност чланка тесно је повезана са планирањем тематике. Из досадашњег искуства познато је да неки часописи доносе поједине чланке без обзира да ли се за њима осећа каква потреба. То долази отуда што поједине редакције не састављају годишње планове — по темама — у оквиру целе године и за сваки број часописа посебно, већ се углавном ослањају само на онај материјал којим моментално располажу, на оне чланке који случајно дођу, или ће евентуално стићи. Док је редакција „Артиљерског гласника“ правилно и успешно ово питање решила, дотле редакција „Тенковског гласника“

нема годишњег плана, па чак ни довољно чланова за прве наредне бројеве. То долази и отуда што се поједине редакције не ослањају на планове и програме борбене обуке јединица и старешина, што се довољно не саживљавају са њиховим животом и радом и што немају довољан број сарадника из трупе. То је главни разлог што се њихови часописи одликују случајном, а не планираном тематиком.

Разумљиво је да без солидно израђеног годишњег плана, у коме су посебно предвиђене теме за сваки број, часописи не могу да одговоре ни по садржају ни по актуелности чланака. Годишњи и месечни планови треба да обухвате већи број тема, како би се имао већи избор и како би се сигурно остварио минимално предвиђени програм. Треба имати на уму да редакције нису обавезне да се сувише круто придржавају предвиђеног плана. Планови им морају служити као основна смерница у њиховом раду. Они могу и треба да врше неопходне измене не само у оквиру годишњих планова, већ и у оквиру појединих бројева, кад год то новостворена ситуација захтева, а нарочито онда када треба убацити чланак који обрађује неки актуелни проблем који се тек појавио.

Међутим, има случајева да поједини часописи донесу неколико веома успешних и квалитативно врло добрих чланака, али остају неискоришћени, само зато што су проблеми који су обрађивани давно већ застарели. Тако је на пр. „Војни гласник“, у

складу са планом и програмом борбене обуке јединица и старешина, доносило неколико врло поучних и корисних чланака, који су се односили на планирање и организацију наставе, организацију зборовна старешина, извођење наставе зими, начину извођења разних гађања итд., али су часописи стизали у трупу много касније но што су ти проблеми стварно решавани. Слично се догађа и код осталих часописа, јер многи закањивају по месец, а некад и много више. Чланци су само онда актуелни ако часописи стигну у трупу бар неколико дана пре но што се решавају одговарајући проблеми, како би се могли искористити за правилно решавање тих проблема.

Недовољна актуелност чланака у нашим часописима претставља крупан и озбиљан недостатак у досадашњем раду готово свих редакција. То је очигледан доказ да се редакције нису увек придржавале плана и програма борбене обуке јединица и старешина, да га нису довољно познавале, да су имале слабу везу са трупом и слаб увид у њен рад и да нису увек поклањале одговарајућу пажњу овом веома важном проблему (иако су заиста постојале неке веће објективне тешкоће).

При изради годишњих планова и тематике за поједине бројеве, неке редакције нису увек правилно одређивале однос појединих рубрика ни по броју чланака, ни по обим — броју страница. Тако на пример, тематика „Војног гласника“ од бр. 1 — 12 за 1948 и бр. 1 и 2 за 1949 годину изгледа овако:

Број часописа Рубрике *)	Тактика		Настава		Разне теме и консултације		НОБ		Стране армије	
	број члан.	страница	број члан.	страница	број члан.	страница	број члан.	страница	број члан.	страница
1—6 за 1948	10	64	14	84	14	62	—	—	4	20
7—12 за 1948	14	98	14	101	12	61	7	48	2	16
1 и 2 за 1949	5	44	3	20	6	35	3	12	2	14
<b>С в е г а:</b>	<b>29</b>	<b>206</b>	<b>31</b>	<b>205</b>	<b>32</b>	<b>158</b>	<b>10</b>	<b>60</b>	<b>8</b>	<b>50</b>

\*) У овај преглед нису ушле још неке рубрике као: „Уводници“, „Војни календар“, „Документа из НОБ“ итд., док су у рубрику „Разне теме“ урачунати и чланци за „Консултације“.

Као што се из горњег упоредног прегледа види рубрике „Тактика“ и „Настава“ су на првом месту са прилично истим бројем чланака и бројем страница, али се јасно уочава тенденција јачег пораста чланака и обима рубрике „Тактика“ на рачун рубрике „Настава“ у другом полугођу 1948 године, а нарочито у прва два броја за 1949 годину. Док, на пример, у дванаест бројева совјетског часописа „Военный вестник“ рубрика „Тактика“ има само 24 чланка са 113 страница, докле рубрика „Настава“ има 61 чланак са 252 странице. Према томе у совјетском часопису, који одговара нашем „Војном гласнику“, однос чланака за рубрику „Тактика“ и рубрику „Настава“ износи скоро 3 : 1, а однос страница више од 2 : 1 у корист рубрике „Настава“. У часопису „Војни гласник“ на сваки чланак из рубрике „Тактика“ долази просечно више од 7 страница, а на чланак за рубрику „Настава“ око 6, 5 страница. У часопису „Военный вестник“ на чланке из тактике долази испод 5, а на чланке из наставе нешто изнад 4 странице.

У чланку „Још једном о часопису „Војни вестник“ („Военная мысль“ бр. 12 за 1945 годину), који претставља гледиште редакције, између осталог се каже: „У одељку „Настава“, који у бројевима 10—20 **правилно заузима око трећину општег обима часописа**, (подвукао М. Ш.), већи део тема третира веома актуетна питања борбене обуке. Правилно су осветљена и питања тактичке обуке официрског састава. Теоретски део методике занимања са старешинама... и практични део... показује како треба повезати садржај и методичку обуку са захтевима ситуације и борбеним задацима...“

Из напред наведеног јасно се види прво, да је у часопису „Војни гласник“ рубрика „Настава“ знатно запостављена, како у односу на рубрику „Тактика“, тако и у односу на цео садржај часописа, и друго, да су наши чланци много дужи но што би требало.

Организација, припрема и извођење наставе, у садашњој етапи развоја наше Армије, заузимају по важности прво место, па је природно да наши часописи треба да помогну нашим старешинама у решавању многобројних проблема који су за њих најтежи, а који првенствено спадају у наставну категорију.

Рубрике „Из разних тема“, и „Консултације“ доста су добро заступљене, само би рубрика „Из разних тема“ требало да обухвати више тема које се односе на

остале родове војске и службе, тим пре што је „Војни гласник“ наш општевојни часопис.

Рубрика „Из страних армија“ није довољно заступљена ни у једном часопису („Глас ваздухопловства“ нема ове рубрике), иако је веома важна. Због тога све редакције треба убудуће да поклоне знатно већу пажњу овој рубрици него до сада, како по броју чланака, тако и по броју проблема. Нарочито треба третирати питања из области организације и наоружања империјалистичких армија и важна питања њихових тактичких дејстава и борбене обуке.

Овде су наведена само најважнија питања тематике и односа појединих рубрика, углавном, за часопис „Војни гласник“. То не значи да се ове грешке појављују само код њега. Напротив, и код других часописа има сличних, па и крупнијих грешака, које се морају што пре уочити и уклонити.

\*

Један од највећих недостатака наших часописа састоји се у томе што још нису успели да продру у богату ризницу искустава нашег Народноослободилачког рата. До сада су учињени само неки покушаји са мање или више успеха („Инжињерски гласник“ има неколико успешних чланака), али то није ни приближно довољно. Иако је прикупљање и сређивање историског материјала и историски опис догађаја нашег рата веома важан и неодољан посао, ипак то не спада у надлежност наших војно-стручних часописа. На место критичке анализе догађаја, извлачења закључака, оформљавања и уопштавања искустава, наши часописи су се до сада скоро искључиво бавили само хронолошким описивањем догађаја. Наш Народноослободилачки рат носи специфично обележје са обиљем веома карактеристичних и нама својствених одлика. Ако само узмемо у обзир начин стварања наших првих јединица, њихову формацију, организацију, наоружање, попуну и снабдевање, нарастање и даљи развој, прерастање у више форме организације, однос снага, шароликост разних непријатељских спољних и унутрашњих формација и националности са којима смо се борили, разноликост нашег сопственог земљишта, огромна ширина и дубина територије на којој су се изводила борбена дејства, велика маневарска способност наших јединица, ноћне борбе итд. итд., онда ће се јасно уочити колико драгоцено искуство још стоји необрађено и неискоришћено. Баш због тога што је наш

Народноослободилачки рат најбољи и непресушни извор нашег непосредног искуства, он треба да привуче најозбиљнију пажњу свих наших, нарочито виших старешина, који су у стању да успешно извлаче и уопштавају та искуства. Наше више старешине су, без сумње, најмеродавније због тога што су прошли кроз све фазе рата, што најбоље познају догађаје и околности под којима су се ти догађаји развијали, без обзира на то да ли се ради о битнијим или крупнијим акцијама. Најзад, наше више старешине су у могућности да све догађаје правилно осветле с марксистичке тачке гледишта и да доносе документована — на научној основи заснована гледишта.

Редакције часописа још нису успеле да прошире мрежу својих сарадника, што има веома штетан утицај како на квалитет и квантитет чланака, тако и на извршавање предвиђених планова. Овај велики недостатак негативно се одражава и на стварање нашег војно-научног кадра.

О овоме озбиљном проблему и начину његовог решавања документовано и убедљиво је изложено у чланку генерал-лајтнанта Бошка Шиљековића „О сарадњи у нашим војним часописима“ („Војно-поли-

тички гласник“, бр. 3 за 1948 годину), те је неопходно да га детаљно простудирају све наше старешине, а првенствено све редакције.

При решавању и овог веома важног проблема треба имати у виду да тежиште сарадње у часописима треба да пада на старешине из трупе.

Досадање одсуство непосредне и чврсте сарадње појединих редакција, као и свих заједно, имало је негативан утицај на потребну размену мишљења, сугестија и искустава. Због тога је неопходно да се редакције међусобно што тешње повежу да би што више допринеле уздицању квалитативног и научног нивоа наших часописа. Исто тако потребно је да и одговорни руководиоци предузму неопходне мере за отклањање наведених и осталих недостатака и својим редакцијама пруже стварну и непосредну помоћ, како у погледу давања упутстава и смерница за будући рад, тако и у отклањању извесних техничких и материјалних тешкоћа са којима се редакције свакодневно сусрећу.

Потпуковник  
М. Шушовић